

Syttende mai - 17. mai

Norges grunnlovsdag som feires til minne om at landet den dagen i 1814 fikk sin grunnlov.

De første årene etter 1814 var det ingen offentlig feiring av dagen, men det finnes beretninger om private festligheter. I 1820-årene hadde slik 17. mai-feiring en klar undertone av antisvensk holdning, og i 1825 advarte kongen embetsmennene mot å delta i noen feiring året etter. 17. mai 1833 talte Henrik Wergeland ved avdukingen av Krohgstøtten. I 1836 feiret Stortinget 17. mai-fest, og det er vanlig å si at fra da av var 17. mai innstiftet som nasjonaldag.

Den første kjente markering av 17. mai i Egersund fant sted på [Ellingsens Hotel](#) i 1861, der gjestene for en pris av 2 ort kunne forsyne seg uhemmet fra koldtbord og punsjbolle. I 1864, da både grunnloven og unionen med Sverige hadde 50-årsjubileum, ble begge deler markert. 17. mai ble det flagget med nyinnkjøpt flagg, og det var gudstjeneste i [kirken](#), mens kommunen på unionsdagen 4. november ga et måltid til byens fattige. På slutten av 1860-åra vant 17. mai-feiringen fram, og i 1868 ble det feiret med både salutt og flagging.

17. mai 1870 gikk for første gang et 17. mai-tog gjennom byens gater. Det året hadde [sangforeningen](#) tatt initiativ til feiringen, og foreningens fane ble båret i spissen av toget, eller **prosesjonen**, som det da het. Sangforeningen tok ansvar for feiring av dagen fram til 1875, men sviktende oppslutning og dårlig økonomi gjorde at foreningen ikke så seg i stand til å påta seg arrangementet de neste årene.

Så gikk det noen år uten offentlig 17. mai-feiring, men i 1879, på 65-årsdagen for grunnloven, ble det på nytt holdt en stor markering av dagen. Fra da av ble feiring av 17. mai en årlig foreteelse i byen.

17. mai-fest med klatrestang på Torget 1893. Foto: E. H. Torjusen/DF

Programmet for 1882 kan stå som et eksempel på hvordan dagen ble feiret de første årene. Det startet med salutt fra "[Lindøens kanoner](#)" kl. 07:00. Deretter gikk [hornmusikken](#) i tog gjennom gatene, med byens barn og unge på slep¹⁾. Kl. 17:00 samlet de voksne seg i [Skriveralmeningen](#), der prosesjonen startet. Barna fikk også være med. De gikk først i toget, rett bak to flagg og sangforeningens fane. Mens musikken spilte "Ja, vi elsker dette landet" startet prosesjonen under salutt, sang og hurrarop på sin tur gjennom byen. Toget gikk gjennom [hovedgaten](#) til [Damsgård](#), tok en runde der og gikk så tilbake gjennom byen og ut til [Bradbenken](#) og derfra til [Jernbaneplassen](#) der det var flere festtaler og avsynging av kongesangen. Så var det skytekonkurranse, og det hele ble avsluttet med Sexa for noen utvalgte borgere.

Året etter ble det montert en Mai-stang på [Torget](#), og etter hvert ble også kapproing på [Vågen](#) et fast underholdningsinnslag.

Fram til 1886 hadde ikke barna fått delta i feiringen på en organisert måte, men det året fikk både Middelskolen og Almueskolen delta i prosesjonen for første gang.

17. mai 1939. Borgertoget ved Bradbenken. Foto: Nic. Torgersen/DF

Første gang barna fikk delta i feiringen med eget 17. mai-tog var i 1894, da de gikk i eget tog kl. 11:00 om formiddagen. I 1894 var det for øvrig en splittet by som feiret dagen som følge av [Flaggstriden](#), og i sine reportasjer fra dagen var både [Egersundsposten](#) og [Dalane Tidende](#) stort sett bare enige om to ting: at været hadde vært bra og at skolebarnas tog om morgenen hadde vært en stor suksess.

I 1896 var imidlertid orden gjenopprettet, og siden da har dagen vært behørig feiret, med unntak av i okkupasjonsåra 1940 - 1944. I fredsåret 1945 var feiringen selvsagt ekstra heftig. I tiden etter okkupasjonen har faste innslag i programmet stort sett vært salutt, barnetog, festgudstjeneste, barneleker, borgertog og folkefest om kvelden.²⁾

1)

De voksne måtte skjøtte sitt arbeid.

2)

Kilder: http://snl.no/17._mai; Egil Harald Grude: Egersund byhistorie, B1, s. 372 f; Harald Hamre: Egersund byhistorie, B2, s. 122 f, 127 f; Egersundsposten 20.05.1882, 19.05.1883, 19.05.1886, 18.05.1894

© Egersund byhistoriske leksikon
<https://www.leksikon.dalanefolkemuseum.no/>
 PDF produsert 17.05.2026 07:15.
 Artikkelen kan brukes fritt mot kreditering.

Produsert med støtte fra:
 Dalane Folkemuseum
 Museumsveien 20, 4373 Egersund
<https://dalanefolkemuseum.no>